

Bocköhalvön i Hindås - Kulturhistorisk bebyggelse- inventering.

Bocköhalvön i Hindås. Kulturhistorisk byggnadsinventering

Härryda kommun

Anni Bergström Västarvet kulturmiljö

Lars Rydbom Bohusläns museum

Bocköhalvön i Hindås

Kulturhistorisk bebyggelseinventering

Bebyggelseantikvarisk rapport

Författare Anni Bergström, Västarvet kulturmiljö Lars Rydbom, Bohusläns museum.

Omslagsbild: Anni Bergström, Västarvet. Byggnader från Bocköhalvön

Illustration: Kartan är upprättad Av Katarina Kåhre, Västarvet

Västarvet kulturmiljö/ Bohusläns museum, Kulturmiljö och samhälle.

Vänerparken

Edsvägen 1 b

462 35 Vänersborg

Telefon 0521-27 50 19

Fax 0521-26 41 50

Hemsida www.vastarvet.se

INNEHÅLL

UPPDRAGET	7
HINDÅS TILLKOMST OCH UTVECKLING/HISTORIK.....	7
KULTURHISTORISKA VÄRDEN PÅ BOCKÖHALVÖN	9
KULTURHISTORISK VÄRDERING	10
FASTIGHETER MED MYCKET HÖGT KULTURHISTORISKT VÄRDE (A).....	14
Hindås 1:52.....	16
Hindås 1:80.....	20
Hindås 1:69.....	23
Hindås 1:77 samt Hindås 1:81	26
Hindås 1:300.....	29
FASTIGHETER MED HÖGT KULTURHISTORISKT VÄRDE (B).....	33
Hindås 1:61	35
Hindås 1:146.....	37
Hindås 1:222.....	39
Hindås 1:231	41
Hindås 1:260.....	43
Hindås 1:338.....	45
fastigheter med visst kulturhistoriskt värde/ miljöskapande värde (c) .	47
Hindås 1:70.....	47
Hindås 1:87	49
Hindås 1:112, Stenkulla	51
Hindås 1:277.....	56
KÄLLOR.....	57

UPPDRAGET

Såsom underlag för arbete med en ny detaljplan för norra och västra delen av Bocköhalvön i Hindås har Härryda kommun låtit att ta fram en kulturhistorisk utredning rörande bebyggelsen inom området. Arbetet utfördes av Västarvet under hösten 2015. Medverkande vid inventeringen har varit Lars Rydbom, Bohusläns museum/Västarvet samt Anni Bergström Västarvet kulturmiljö. Arbetet syftar till att definiera och beskriva de kulturhistoriska värden som bör värnas och säkerställas i den framtida detaljplanen för Bocköhalvön.

Hindås äldre bebyggelse speglar dess historia som tidig vallfartsort för rekreation och friluftsliv, I samhället finns idag flera enskilda byggnader och bebyggelsemiljöer som minner om denna tid, de första decennierna av 1900-talet, då samhället växte fram med pensionat och hotellanläggningar och med stora villor som uppfördes av i första hand välbärgade göteborgsfamiljer. Delar av denna bebyggelse är belägen på Bocköhalvön, en långsmal udde utmed södra delen av Västra Nedsjön.

Inventeringsarbetet genomfördes under senhösten 2015 som en okulärbesiktning av samtliga berörda fastigheter inom utredningsområdet. Ett stöd i den fastighetsvisa beskrivningen har utgjorts av den bebyggelseinventering som Bohusläns museum genomförde på uppdrag av Härryda kommun under åren 1979-80. Denna kommuntäckande inventering utfördes i syfte att ligga till grund för arbetet med kommunens kulturmiljöprogram och några fastigheter inom utredningsområdet finns i denna närmare beskrivna. Vid föreliggande inventering har vi nyttjat arkivmaterial från AB Hindås Villastad, varigenom vi kunna få en bild av hur processen kring tomtavstyckningarna skedde under 1900-talet första hälft. Vi har även genom Härryda kommun kunnat ta del av befintligt digitaliserat arkivmaterialet gällande bygglo för berörda fastigheter.. I enstaka fall har också kunskap erhållits kring enskilda fastigheter genom kontakt med respektive fastighetsägare.

Som ett avslutande moment i arbetet har varit att göra en kulturhistorisk värdering av bebyggelsen. De fastigheter som bedömts ha kulturhistoriska värden finns samtliga redovisade i denna rapport och har klassificerats enligt en tregradig skala.

HINDÅS TILLKOMST OCH UTVECKLING/HISTORIK

Hindås som samhälle har en relativt kort historia. Hindås var fram till 1800-talets slut ett mindre hemman beläget utmed södra delen av Västra Nedsjön och belägen i direkt anslutning till den tidigare länsgränsen mellan Göteborgs och Bohuslän och Älvsborgs län samt tillika utmed gränsen mellan Härryda och Björketorps socknar.

Mellan 1892 -1894 anlades järnvägen mellan Göteborg och Borås. Banans dragning i styrdes till stor del av de topografiska förutsättningarna och följaktligen var en dragning parallell med Mölndalsån ett sätt att undvika stora höjdskillnader utmed dess sträckning från Landvetter och fram till Hindås. Från Hindås vek banan av söderut genom en dalgång och vidare mot Rävlanda.

Närheten till de stora sjösystemen vid Västra Nedsjön gjorde Hindås till en plats väl lämpad som uppsamlingsplats för timmer från de vidsträckta skogsområdena kring sjöarna. Före järnvägen hade timret flottats utmed Mölndalsån men nu kunde dessa transporter ske med järnväg.

Området natursköna belägenhet och goda kommunikationer genom den nya järnvägens tillkomst kom dock snabbt att ge området en stor attraktionskraft såsom ett bra resmål för att bedriva friluftsliv. En pådrivande faktor för det tidiga Hindås utveckling var flera initiativ från framträdande Göteborgare att utveckla orten som centrum för idrotts- och friluftsliv. En av dessa propåer kom från ordföranden i Göteborgs idrottsförbund Ivar Berger som fått kunskap om att snötillgången generellt var god här vintertid. Förutsättningarna för utvecklingen av Hindås till en rekreations- och vintersportort var dock i hög grad avhängigt det samlade ägandet av marken i bolaget Hindås Villastad som tillkom år 1906. På initiativ från ett antal framstående personer hade option på markinköp erhållits gällande hemmanet Hindås samt ytterligare några närbelägna hemman utmed södra delen av Västra Nedsjön och med detta som grund bildade initiativtagarna ett aktiebolag, Hindås villastad, vars ändamål var att sälja av marken som villatomter.

Bolaget syfte anges i bolagsurkunden såsom följande:

att ”förvärva fastigheter i Björketorps och Bollebygds socknar i Bollebygds härad af Elfsborgs län samt Härryda socken i Sävedals härad af Göteborgs och Bohus län och avyttra fastigheterna därstädes”.

Bolagsbildningen från 20:e maj 1906 är undertecknad av följande personer Gustaf Fredrik Bergendal, överläkare, Ivar Theodor Berger, polissekreterare, Erik Gustaf Ferdinand Lundqvist, handlande, och Carl Herman Östrand, trafikinspektör. Som sekreterare vid bolagsbildningen fungerade Knut Adolf Hansson Natt och Dag. I handlingen knuten till bolagets bildande anges att man redan hade avtalat med markägare i trakten kring markköp ”*samtliga belägna vid den natursköna Västra Nedsjön dels runt omkring dels i närheten av Hindås station.*” Områdena var merparten 1/8 mantal Hindås, del av Takkulla, samt flera delar i tre hemmansdelar på hemmanet Klådegårde.

Hindås Villastad försäljer under den efterföljande tjugofemårsperioden efter tillkomsten 1906 ett stort antal tomter i olika delar av Hindås. Villastaden nyttjade i merparten av tomtförsäljningarna ett förtryckt köpeavtal med klara förbehåll om att tomten före ett visst datum skall vara bebyggd med en villabyggnad med ett specificerat antal rum samt att det ej var tillåtet att uppför ”vårdinrättningar eller industriella anläggningar”. Vidare anges att tomten bara får byggas med en verklig villa samt att tomten ej får styckas. Det anges även i avtalet att ”Uppförande af ladugård, svinstia, kugelbana och andra anläggningar som störa den allmänna trefnaden är förbjudet”.

En stor del av tomterna i de mer attraktiva lägena på Bocköhalvön försålles under 1910-talet. Merparten av de sålda tomterna var mycket stora från begynnelsen men inte sällan tillköps ytterligare angränsande mindre markområden bara något år senare. I köpehandlingarna anges de nya tomterna inte sällan med namn som ger en nationalromantisk eller exotisk klang såsom

”Himalaya”, ”Mätsepirti”, ”Sans Souci” och ”Acacia”, och i en del fall är namnen mer beskrivande såsom ”Klinten” och ”Solbacken”. I några fall har namnen från avstyckningskartorna traderats vidare medan andra fastigheter och hus senare har erhållit nya namn efter de nya ägarnas önskemål, såsom till exempel ”Nedsjögård”.

Även om bolaget lyckades försälja mycket av sitt markägande i villatomter kom ändå försäljningen av villabolagets tomter att gå långsamt och inte minst gällde det de inre delarna av Bocköhalvön. Sannolikt var inte Hindås Villastad den framgångsrika kapitalinvestering man en gång hoppades på när bolaget bildades. Under 1930-talet börjar bolagets ägarandelar samlas i en hand och så har förhållandet förblivit sedan dess.

På Bocköhalvön byggs flera mycket stora sommarvillor, framförallt utmed uddens stränder. I flera fall har dock det först huset på tomten varit en liten och mer oansenlig stuga som en bas för familjens friluftaktiviteter i närområdet varefter ett större hus uppförts på tomten när man senare valt att nyttja tomten för längre perioder under året eller som permanentboende.

KULTURHISTORISKA VÄRDEN PÅ BOCKÖHALVÖN

Bocköhalvön har mycket av sin attraktionskraft och sina värden knutna till naturförutsättningarna på platsen. Udden ut i Västra Nedsjön uppfattades som naturskön vid tillkomsten av orten och etableringen av Hindås villastad och uppskattas alltjämt idag. Variationerna i terrängen med en höjdrygg utmed halvöns östra sida skapade förutsättning för att ge de nya husen ett högt och framträdande läge i miljön. Terrängvariationerna har gett den naturliga förutsättningen för vägarnas dragning och tomternas uppdelning.

Bocköhalvöns tillkomsttid sammanfaller i stort med utvecklingen av det man kallar trädgårdsstadens planeringsideal för nyanläggning av nya bostadsområden. Den nya, till synes organiskt framvuxna villastaden kom att stå i tydlig kontrast till den planering som tidigare varit förhärskande som stadsplaneideal och som hade rutnätsstaden med sin rätvinkliga kvartersindelning som förebild. I trädgårdsstaden är prägel den rakt motsatta, tomterna skapas utifrån naturförutsättningarna och vägdragningarna likaså. Inte sällan ser man en direkt koppling mellan stadsplanerna och sekelskiftets arkitektur med inspiration från jugendstilens mjuka och organiska former. För en plats som Hindås var också Bocköhalvön en attraktion i sig som promenadstråk för de sommarboende och för gästerna på ortens pensionat och hotellanläggningar. Tidigt skapades en bro över till Bockön och en över viken i väster mot Klådegårde och Takkullen.

Vegetationen på Bocköhalvön är idag en kombination av den ursprungliga naturgivna och hur valt att gestalta landskapet utefter olika moden och trender sedan sekelskiftet och framåt. Vissa områden är ren skogsmark medan andra består av tomtmark som är gestaltade och underhålls som moderna villaträdgårdar. Ibland är kontrasterna mycket påtagliga mellan olika tomter, inte minst mellan de som nyttjas för permanentboende och de som alltjämt nyttjas för sommarboende. Det traditionella har för merparten av tomterna varit skogstomten med enstaka höga träd, enstaka buskar och en grovt tuktad gräsyta. Många trädgårdar, framförallt de

med sjötomt, har erhållit ett ofta ambitiöst system av stödmurar i sluttningen mellan bostadshuset och sjön. Utmed sjökanten finns ofta en skoning för att förhindra jorderosion. Flera sjötomter har försetts med en liten stenbrygga men i några fall har de med tiden raserats så att det bara finns rester bevarade.

Bostadshuset på Bocköhalvön representerar flera av de olika byggnadsstilar som förekommer under perioden 1900-1940. Merpaten av villorna har en arkitektur som anspelar på nationalromantik. Det mest framträdande exemplet på detta är husen på Hindås 1:300, Nedsjögård, med dess anspelning på traditionellt timmerhusbyggande i såväl byggnadernas övergripande gestaltning som i fasadetaljerna.

KULTURHISTORISK VÄRDERING

En kulturhistorisk värdering handlar om att definiera de kvaliteter som en enskild byggnad/fastighet besitter. Värdena kan handla om husets ålder, husets arkitektur kopplad till tidsperiod, husets ursprunglighet från tillkomsttiden etc. En kulturhistorisk värdering tar också sin utgångspunkt i vilken mån en byggnad eller en anläggning kan berätta sin och platsens historia. Detta gäller det enskilda huset likväl som husen sedda i ett större sammanhang. En enskild byggnad kan äga höga kulturhistoriska värden som solitär i en i övrigt förändrad miljö.

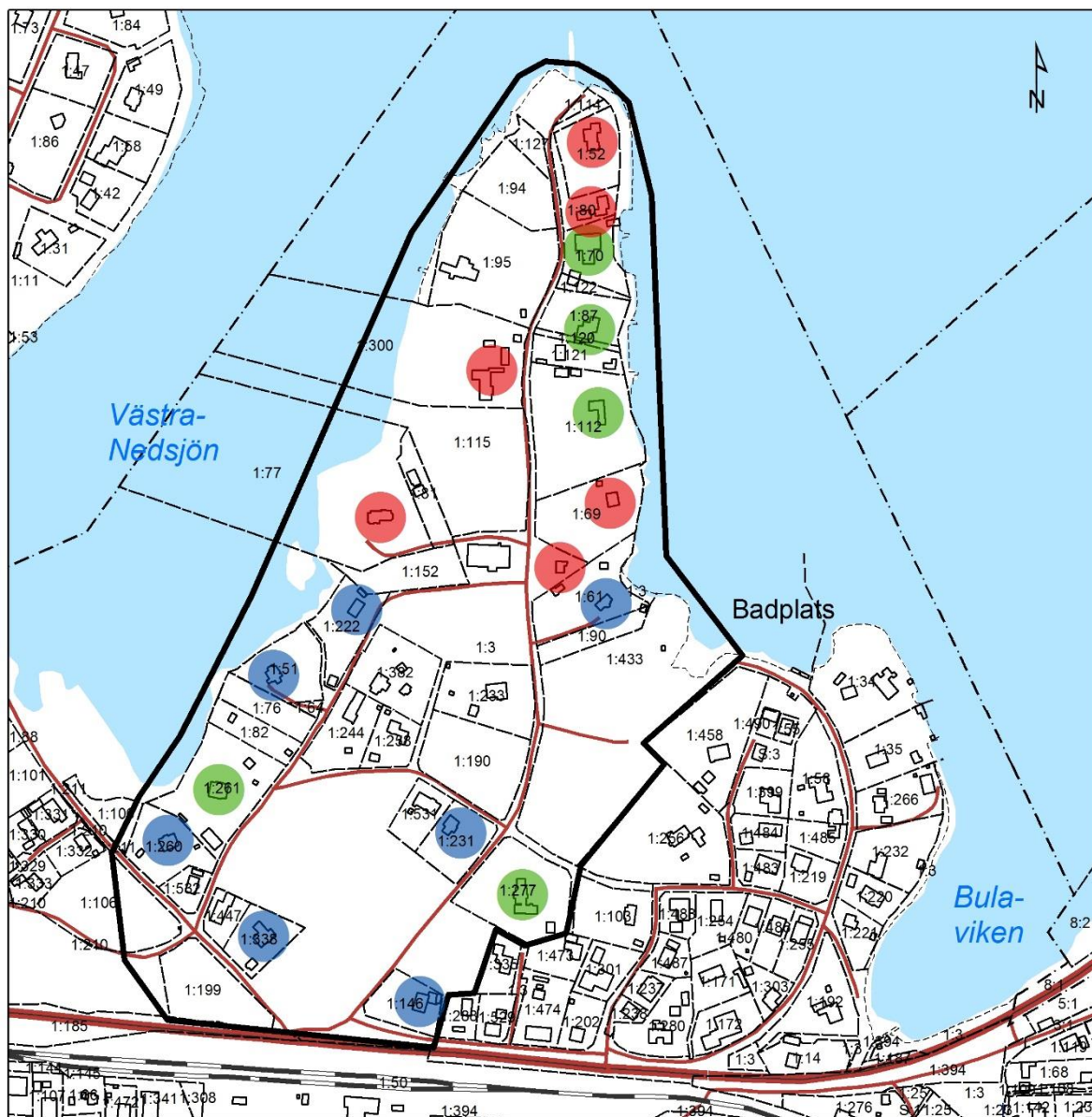
Det kulturhistoriska värdet för husen i Hindås är intimt knuten till historien om ortens ursprung både som sommarparadis och vintersportort, där flera välbevarade byggnader och anläggningar sammantaget bidrar till berättelsen. Hoppbacken i östra delen av samhället och den järnvägsstationen med sin unika arkitektur med prägel av Jugendstil och nationalromantisk stil är självklara minnesmärken i denna berättelse. Men även mer sublima spår kan bistå till miljöns avläsbarhet som historisk miljö, såsom stödmurar, planteringar och liknande.

Vi har valt att presentera den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen och tomtarna inom utredningsområdet i en tregradig skala. Bedömningen utgår från huruvida huset kan läsas som en del av den villastad som etablerades här under 1900-talets början. I värderingen ingår att tolka hur väl byggnaden har bevarat sin ursprungliga utformning. Sentida förändringar såsom byte av panel, byte av fönster, olika om- och tillbyggnader samt borttagande, byte eller förenkling av enskilda byggnadsdetaljer kan ha fått till konsekvens att den ursprungliga karaktären och byggnadens ”äkthet” har gått förlorad eller kraftigt minskats. Den kulturhistoriska bedömningen har gjorts utefter följande tregradiga skala:

A= Mycket högt kulturhistoriskt värde

B = Högt kulturhistoriskt värde

C = Visst kulturhistoriskt värde- miljöskapande värde

- A. Mycket högt kulturhistoriskt värde
- B. Högt kulturhistoriskt värde
- C. Visst kulturhistoriskt värde/miljöskapande värde
- Undersökningsområde

0 50 100 200 Meter

KULTURHISTORISKA REKOMMENDATIONER INFÖR FORTSATT PLANARBETE.

Markens anordnande:

Markens topografi

En betydande del av upplevelsen av Hindås och Bocköhalvön ligger i miljöns naturgivna förutsättningar. **Det är angeläget att värna de naturliga terrängformer som skapats av morän-avlagringarna.** Detta ger området en omväxlande topografi med höjdryggar och sänkor utmed halvöns båda sidor. För att värna denna karaktär i landskapet är det **viktigt att man undviker schaktning och fyllning vid nya anläggningsarbeten.** Framförallt gäller detta för fastigheter med äldre bebyggelse men detta bör även beaktas vid nybyggnad.

Äldre stödmurar och terrasseringar

De äldre bebyggda fastigheterna med strandtomt har ofta terrasseringar och stödmurar i sten ner mot sjön och ibland även terrasseringar som vetter mot vägsystemen på halvöns inre del. **Äldre stödmurar och terrasseringar bör bevaras och underhållas.** Eventuella nya terrasseringar på äldre bebyggda tomter bör anpassas i karaktär, material och skala till de äldre befintliga. **Moderna stora altaner i trä som skapar påtaglig visuell förändring av miljön kring de äldre husen bör undvikas.**

Strandskoning och bryggor

Som ett led i att minska strändernas erosion har ofta stränderna erhållit en enkel strandskoning i sten. **Äldre strandskoning i sten bör bevaras.** Ytterligare utfyllnad mot vattnet bör undvikas. **Befintliga äldre stenbryggor bör bevaras.** Merparten av bryggorna är idag delvis raserade och i behov av rekonstruktion vilket bör göras såsom **reparation och återställning till ursprungligt utseende.** Att belägga dem på ytan med trätrall kan i vissa fall vara ett sätt att göra dem brukbara.

Trädvegetation

Kombinationen av **naturlig trädvegetation och planterade äldre träd från den tid då villorna började uppföras är ett av områdets kännemärken och en angelägen egenskap att bevara.** **Det bör därför övervägas marklov för trädgård.** Trädens tillstånd bör i detta fall bedömas av en arborist.

Delar av Bocköhalvön inre är idag bevuxen med en relativt kompakt vegetation av sly och halvgamla träd som är i stort behov av gallring.

Markvegetation

Stora delar av den äldre tomtmarken är att anse som skogstomter medan andra, även de senare avstyckade tomterna mer har prägel av moderna villaträdgårdar med gräsmattor. Det ligger ett värde i att de befintliga skogstomterna bibehåller sin karaktär eftersom de vittnar om det trädgårdsideal som rådde när dessa villatomter anlades.

Den äldre bebyggelsen

Den bebyggelse som redovisas såsom kulturhistoriskt värdefull skall bevaras och underhållas på sådant sätt att dess tidstypiska och särpräglade karaktärsdrag bevaras.

Byte av ursprungligt fasadmateriel, paneltyp samt färgsättning bör undvikas så långt möjligt. Vid reparation bör motsvarande materiel och utförande eftersträvas. Att återställa fasader som i senare tid genomgått förändring till ett utförande som bättre överensstämmer med ursprungligt utseende är för de utpekade byggnaderna att anse som positivt.

Takmateriel ska vara det ursprungliga för respektive byggnad, vanligtvis lertegel.

Äldre fönster bör bevaras och underhållas. Vid tekniskt behov av byte bör nya tillverkas och utföras i trä med motsvarande utförande som originalfönstren.

Ursprungliga snickerier, såsom foder, lister med mera bör underhållas och vid behov av nytillverkning utföras i samstämmighet med originalutförandet. Nyskapande av snickeridetaljer bör undvikas.

På många av de äldre fastigheterna finns *brunnar med tak utförda med en karaktäristisk nationalromantisk prägel men samtidigt har alla en individuell utformning. Dessa är ett viktigt inslag i miljön som ska bevaras.*

Befintlig bebyggelse från senare tid/ Bebyggelse som inte bedömts såsom kulturhistoriskt värdefull.

Förändringar av den sena bebyggelsen i området bör utföras med respekt för värdena i landskapet och den äldre bebyggelsen i området.

Nytillkommande bebyggelse

För nytillkommande bebyggelse är det angeläget att den underordnar sig landskapet och den äldre bebyggelsen i området. Detta innebär inte att de skall plagiera eller göras som pastischer av de befintliga husen i området utan gestaltas på sådan sätt att de upplevs som naturliga inslag i villamiljön men med en utformning som är i harmoni med de äldre husen.

Nya tomter bör underordnas det befintliga vägnätet och de befintliga terrängformerna. Det är angeläget att värna det äldre stadsplanemönstret med det tidiga 1900-talets trädgårdsstads signum även vid tillskapande av nya tomter.

FASTIGHETER MED MYCKET HÖGT KULTURHISTORISKT VÄRDE (A)

Hindås 1:3, Tennisbanan

Beskrivning av fastigheten

Tennisbanor med klubbstuga för omklädningsrum och funktionärer. Tennisanläggningen ligger centralt på halvön på gemensam mark.

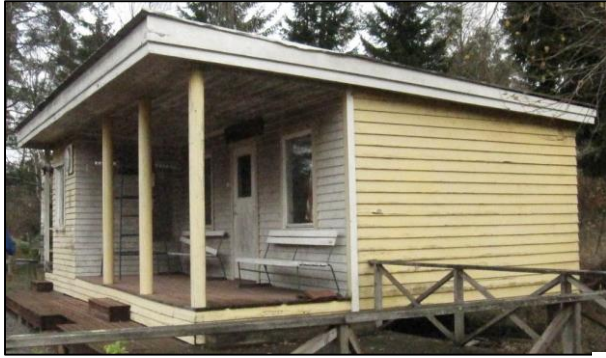
Tennisbanan med klubbstuga sedd från väster.

Historik

Tennisbanan ingår alltjämt i ursprungsfastigheten Hindås 1:3 och ägas av Hindås Villastad. Tennisbanor på båda sidor om Bockövägen finns redovisade på ekonomiska karta från 1935 och sannolikt tillkom dess ungefär vid denna tid. Klubbstugan uppfördes sannolikt under årtiondet därefter. År 1967 gjordes en tillbyggnad åt norr innehållande omklädningsrum för damer.

Byggnadsbeskrivning

Enkel liten byggnad klädd med liggande gulmålad panel på förvandring. Mot sydväst är hörnet indraget så att en altan bildas under taket framför entrén. Pulpettaket bärs upp av gulmålade träpelare. Inne i entréhörnet är panelen vitmålad och mot norr är dörrar till omklädningsrummen. Hela huset står på ett trädäck.

Klubbstugan från söder

Klubbstugan från norr

Karakteristiska byggnadsdetaljer

Klubbstugan har en enkel och funktionell utformning. Pulpettaket och det indragna hörnet som bärs upp av pelare ger byggnaden dess speciella karaktär. Väggllockan och givetvis skylten berättar om byggnadens funktion.

Kulturhistorisk bedömning

Tennisanläggningen har ett stort kulturhistoriskt värde som en länk till den tid då halvön byggdes med sommarvillor och Hindås var en ort som förknippades med friluftaktiviteter och idrott. Det lilla funktionärs-/ omklädningshuset är uppfört i en utpräglad funktionalistisk stil.

HINDÅS 1:52

Beskrivning av fastigheten

Längst ute på udden ut i Stora Nedsjön ligger en villa i en omsorgsfullt anlagd trädgård. Tomten sambrukas med angränsande fastighet i söder, fastigheten Hindås 1:80. Trädgårdsanläggningen är formgiven med stensatta avsatser och terrasser, avskilda med utsikt över sjön. I trädgården finns skulpturer och grindstolpar i fint huggen granit.

Tomten sträcker sig upp till Bocköhalvöns nordligaste spets. Vägen här är kantad av lövträd och vällagd stenmur. Högresta tallar växer mot sjösidan. På fastigheten intill (Hindås 1:80) uppfördes en stuga med nationalromantisk karaktär (se nedan).

Villan och trädgården från söder

Historik

Tomten har i avstyckningshandlingarna döpts till det finskklingande namnet "Metsäpirti" och såldes år 1914 av Hindås villastad. Såsom första ägare till tomten stod Gustaf Borin och dennes fru Elin. Borin var vid denna tid kontorschef vid Aktiebolaget Svenska Ostasiatiska kompaniet i Göteborg men kom några år senare att bli såväl Vice VD som VD vid samma företag. Huset som lär vara uppfört 1914 skall enligt uppgift vara arkitektritad och ombyggt vid flera tillfällen, bland annat under 1940-talet då huset även byggdes till och fick sitt nuvarande utseende efter ritningar av arkitekten Gustaf Alde, en arkitekt som framförallt var inriktad på fartygsinredningar. Byggnaden hade ursprungligen köket förlagt till källaren.

Byggnadsbeskrivning

Bostadshuset är uppfört i två fulla våningar och byggt på åsens krön och i slutningen ner mot Västra Nedsjön. Byggnaden är enligt uppgift uppförd med trästomme och möjligen kompletterad med tillägg i tegel vid ombyggnaden under 1940-talet och står på en huggen gråstensgrund. Fasaden är putsad med spritputs och avfärgad i gulbrun kulör. Fönstren är försedda med bruna bågar och några av fönstren är blyinfattade. Husets grundform är en bred och L-formad byggnadskropp men med ett stort antal mindre tillbyggnader i form av balkonger, verandor och stora samt mindre burspråk. De större utbyggnaderna har en halvrund form som ger association till tidig funktionalistisk arkitektur. Taket är ett flackt valmat tak täckt med tvåkupigt taktegel. Takfallets pagodlika utsvängda nedre del kan sannolikt anspela på kinesisk arkitektur.

Karaktäristiska byggnadsdetaljer:

Den enkla, till synes funktionalistiskt utformade byggnadskroppen, den putsade fasaden, de olika utbyggnaderna. Den varierade fönstersättningen och fönsterutformningen. Dörren samt entrépartiets utformning. Huset övergripande asymmetri beträffande fönster, tillbyggnader med mera. Trädgården med dess skulpturer och prydnadsdetaljer i sten och metall.

Kulturhistorisk bedömning:

Byggnaden har en särpräglad utformning med inslag av funktionalism, exempelvis i de rundade burspråken med höga fönster i rad. Andra delar av byggnaden för mer tankarna till 1920-tals klassicism med de pagodlika svängda takfallen och rundade fönsterbågar. Det är 1940-talets ombyggnad som starkast präglar den byggnad vi ser idag. Fönsterbågarnas mörka färg

Ovan: Huset i trädgården från sydväst.

T.h: Östra fasaden sedd från norr.

är till exempel ett karakteristiskt drag att beakta. Byggnaden är en unik och särpräglad villa-
byggnad med ett mycket högt kulturhistoriskt värde.

Fasaden sedd från östra sida

Trädgårdsdekorationer med kinesisk prägel

*Vändplatsen samt resterna av den tidigare
bron över till Bockön längst ut på udden*

Trädgården med dess terrasseringar.

Väg kantad av vällagda stenmurar leder ut till nordspetsen av Bocköhalvön

HINDÅS 1:80

"Loftbod" med spånklädd övervåning och rundtimrad bottenvåning

Historik

Fastigheten tillköptes till Borins egendom (se Hindås 1:52) år 1917 och fastigheten benämns i köpehandlingarna som "Metsäperti 2" och har sedan kommit att fungera som annex till denna fastighet. Ägarna benämner huset Ornässtugan och byggnaden har viss likhet med Ornässtugan vid sjön Runn i Dalarna.

Byggnadsbeskrivning

Sommarbostad i nationalromantisk stil med utseende liknande en loftbod. Den utskjutande övervåningen är spånklädd medan undervåningen är rundtimrad med synliga utknutar som har sexkantiga knutskallar. Byggnaden fasader är bestrukna med trätjära. Fönstren är i de flesta fall småspröjsade och målade i engelskt röd kulör med kromoxidgröna foder. På taket ligger 2-kupigt lertegel. Byggnaden är försedd med två höga smala skorstenar vilka är putsade samt överst krönta av tak med tegelpannor.

Byggnaden är tillbyggd år 1967 med en lägre byggnadskropp i en våning vilken är uppförd i vinkel med garage i den östra delen.

Karakteristiska byggnadsdetaljer

Bostadshuset med dess utpräglad nationalromantisk karaktär med förebild i äldre svensk timringstradition med dess utkragade övervåning och den inbyggda utanpåliggande trappan.

Stugan, norrfasad.

Fönstersättningen samt fönsterutformningen med småspröjsade fönster. Den loftsbodsimiterande byggnadsstilen på bostadshuset, fasadens tjärade spån och rundtimmer med utknutar. Skorstenarnas karaktäristiska utformning.

Brunnen med brunmålade träpelare med vikingainspirerat mönster och den naturstensmurade källaren utgör även viktiga inslag i miljön.

Stenkällare på tomtens norra del

En senare tillbyggd garagedel i vinkel åt öster.

Kulturhistorisk bedömning:

Den välbevarade sommarbostaden är en fin representant för nationalromantikens stilideal. Byggnadens och tomtens har ett mycket högt kulturhistoriskt värde.

Tomten kantas av stenmurar mot Bockävägen

*Stugan med den
karaktäristiska
brunnen*

HINDÅS 1:69

Beskrivning av fastigheten

Fastigheten består av ett boningshus och ett garage belägna på en höjd med en egen strand nedanför. Högresta tallar och rododendron pryder trädgården och på strandtomten finns strandskoningar av sten.

Sommarvilla från sydväst.

Historik

Tomten avstyckas år 1916 och har i lantmäterihandlingarna erhållit namnet Björkudden. Köpare var fabrikör Oscar Lysell, Göteborg. Fastigheten har gått i arv inom samma familj fram till idag. Villan uppfördes enligt uppgift 1918.

Byggnadsbeskrivning

Större sommarvilla från 1910-talets senare del. Byggnaden står på en hög stengrund av råhuggen granit. Byggnaden är uppförd med stomme i resvirke samt klädd med locklistpanel med profilerade locklist. Fönstren är till huvuddelen tvåluftsfönster med tre rutor i varje fönsterluft. Fasaden är målad i vitt medan fönstren, såväl bågar som foder, är målade i ljus blå kulör. Taket är ett brant brutet tak täckt med röda betongpannor. Byggnaden är försedd med centralt placerade taklyft utmed långsidan åt öster samt tre takkupor åt långsidan åt sjön. Ett burspråk samt en balkong finns utmed gaveln i söder och en försutbyggnad finns på motsatta gaveln. Viss förändring har skett i huset med bland annat ombyggnad för badrum och WC år 1964.

Den stora terrassen framför entrén tillkom på 1960-talet. På tomten finns en mindre garagebyggnad vilken även den är försedd med ett tegeltäckt mansardtak och med panel och färgsättning som ansluter till bostadshuset.

Karaktäristiska byggnadsdetaljer

Det lätt svängda mansardtaket, grunden av natursten, lunettefönster under takåsen, en utsirad träpelare. Fönstersättning och fönsterutformning. Garagebyggnaden med dess utformning med anspelning på bostadshuset.

Utsirad pelare -en bevarad äldre byggnadsdetalj

Kulturhistorisk bedömning

Villan från 1910-talet är relativt välbevarad sedan byggnadstiden och har ett stort kulturhistoriskt värde. Tomten som helhet med dess terrasseringar och vegetation speglar även de idealen kring skogstomt som är ett utmärkande drag för delar av Bocköhalvön.

Strandskoningar och terrasser utmed stranden.

På den stora tomten växer tallar och rhododendron

HINDÅS 1:77 SAMT HINDÅS 1:81

Beskrivning av fastigheten

Fastigheten är belägen på strandtomt utmed Bocköhalvön västra sida. Tillfarten till husen utmed egen väg. Tomten är till största delen skogbevuxen.

Tomten består av två skilda fastigheter, fastigheten Hindås 1:77 är bebyggd med bostadshuset medan övriga byggnader såsom stall, garage redskapsbod och vedbod är belägna på fastigheten Hindås 1:81. Mot sjösidan finns en fornlämning i form av en boplats från mesolitisk tid.

Sjötomt på halvöns västra sida.

Historik

Tomten avsöndrades och frånsåldes av Hindås Villastad år 1916. I handlingarna benämns fastigheten Åsa och dess första ägare var Axel Lindahl i Hindås. 1917 inköper Lindahl ytterligare mark, Åsa nr.2. Villan är enligt uppgift uppförd kring 1910 och skall ha byggts till redan 1913. Villan ägdes under slutet av 1920-talet och-1930-talet av kaptenen och medicine doktor Gustaf de Frumerie och dennes maka skulptrisen Agnes de Frumerie (1869-1937). Agnes var utbildad på konstakademin i Stockholm men verkade under flera år under 1900-talets början i Paris. Paret återvände till Sverige 1927 och köpte då fastigheten. Villan är tillbyggd i flera omgångar bland annat på 1930-talet med en tillbyggnad som nyttjades som konstnärinnans ateljé. Västergötlands museum förvaltar en stor samling verk av Agnes de Frumeries verk.

Byggnadsbeskrivning

Bostadshuset är uppfört i trä, sannolikt med en stomme av liggande plank. Byggnaden står på en låg gråstensgrund. Utvändigt är huset klätt med lockpanel samt på övervåningen omväxlande panel på förvandring och lockpanel. Den avancerade panelklädseln är karaktäristisk för byggnaden. Huset har flera mindre utbyggnader som kan vara från husets tillkomsttid eller från tillbyggnaden några år därefter, däribland ett burspråk åt norr. Byggnaden är tillbyggd i flera skeden i form av utbyggnader i rad åt baksidan. Tillbyggnaderna är tydligt avläsbara som enskilda byggnadskroppar. Åt sjösidan finns en större glasad veranda. Denna byggdes om från att tidigare varit en öppen veranda under 1960-talet och erhåll då sina nuvarande pivothängda fönster.

Bostadshusets gavel åt söder.

Karaktäristiska byggnadsdetaljer:

Fönstersättning och fönsterutformning. Byggnaden har bevarat mycket av sin ursprungliga fönstersättning och har alltså många ursprungliga enkla fönster kvar.

Den ambitiösa fasadklädseln med en hyvlad lockpanel och liggande panel på förvandring är karaktäristisk för 1910-20 talet. Byggnaden bedöms utvändigt vara i ett mycket ursprungligt skick.

Vid invändig besiktning av huset framgår att byggnadens äldre innertak med vitmålade lockbrädor samt vitmålade takbjälkar finns kvar från tillkomsttiden. Agnes de Frumeries ateljé är

sannolikt i stort sett detsamma idag som när hon verkade där, med de stora takfönstren och det mörkt laserade hyvlade brädtaket.

Brunnen med dess nationalromantiska utformning.

Bostadshuset från sydost. Brunnen utgör ett karaktäristiskt inslag i miljön

Kulturhistorisk bedömning:

Bostadshuset är en av de mer uttrycksfulla sommarvillorna på Bocköhalvön och speglar sin tillkomsttids stiluttryck väl. Byggnaden är att anse som mycket välbevarad från tillkomsttid men speglar samtidigt husets olika utbyggnadsskeden genom sina olika tillbyggnader. Byggnadens knytning till konstnärinnan Agnes de Frumerie utgör ett förstärkande värde.

HINDÅS 1:300

Beskrivning av fastigheten

Fastigheten är belägen i ett plant och relativt öppet område i norra delen av Bocköhalvön. Tomten är relativt stor och bebyggd med fler byggnader vilka till skillnad från flertalet äldre hus inte ligger förlagda i anslutning till stranden.

Fastighetens byggnader från Bockövägen (nordost).

Historik

Fastigheten avsåldes och försålades av Hindås Villastad under benämningen Sans Souci (Hindås 1:95) år 1918. Köpare var fru Regina Meyer, född Jaffé. Tomten var då en av de största på Bocköhalvön. Tomten gick under Meyers tid under benämningen "Nedsjögård".

Fastigheten, en av de största på Bocköhalvön, inköptes ursprungligen i syfte att bli till sommarbostad med en sportstuga men kom snart att bli åretruntbostad. Husen på tomten byggdes i två mer sammahängande skeden där "Lillstugan" byggdes först år 1919 tätt följt av det större bostadshuset samt det s.k. "Magasinet" (sommarbostad samt förråd) följande år. Vid samma tid tillkom även den för tomten och för hela Bocköhalvön så karakteristiska brunnen. I bebyggelseinventeringen från 1980 anges att arkitekten som stod för ritningarna till de äldre husen på fastigheten hette Anders Berglund. Möjligen avses här arkitekt Allan Berglund. (1887 - 1950).

1936 byggdes "Lillstugan" och det större bostadshuset samman till en sammanhängande byggnad och i anslutning till det uppfördes garage samt vedbod.

Regina Meyer överlät senare fastigheten till sin dotter Rut och dennes make civilingenjör Edward Sterner. År 1952 delades fastigheten i två delar där en mindre del i norr blev till en egen fastighet. Det större huset från 1920 skall innehålla takmålningar signerade konstnären Jerk Werkmäster.

Magasinet, beläget i den norra delen av fastigheten och byggdes som sommarbostad och förråd.

Byggnadsbeskrivning

Det större bostadshuset är uppfört i två fulla våningar i liggande plank. Grunden är av råhuggen granit. Fasaderna är klädda med panel på förvandring i övervåningen samt med halva timmerstockar som fasad på nedervåningen. Fasaderna är ljusgrå och sannolikt strukna med lasyr men kan tidigare varit behandlade med trätjära. Fönstren är i varierade storlekar och utföranden, ofta med småspröjsade bågar och i övervåningen på det större huset är fönstren försedda med blyinfattade glas. Flera av fönstren har dekorativa fönsterluckor målade i ljusblå kulör.

Övriga byggnader är antingen timrade, eller klädda med halva stockar eller med panel på förvandring. Taken är genomgående för alla husen sadeltak täckta med enkupigt tegel.

Miljön från Bockövägen (öster)

Annexets baksida med baksidan på "Lillstugan" längst till vänster i bild.

Karaktäristiska byggnadsdetaljer

Den komplexa byggnadsstrukturen i allt från de enskilda byggnaderna såväl som i helheten. Den utkragade övervåningen på stora huset. Panelen med rundtimmer samt panel på förvandring på det större bostadshuset, de småspröjsade små fönstren, fönsterluckorna.

De mindre byggnadernas fasadutformning med liggande panel eller med exponerat liggtimmer. Husens karaktäristiska fönstersättning samt fönsterutformning.

Det större huset från år 1920 till vänster i bild samt "Annexet" från år 1936 till vänster.

Kulturhistorisk bedömning

Bebyggelsen på fastigheten bär en tydlig karaktär av nationalromantikens vurm för det traditionella folksliga byggandet i Sverige. Anläggningen är en bland ett fåtal välbevarade större anläggningar i denna idétradition. Bebyggelsen på fastigheten har sammantaget ett mycket högt kulturhistoriskt värde.

FASTIGHETER MED HÖGT KULTURHISTORISKT VÄRDE (B)

Hindås 1:51, 1:76 Villa Bokelid

Beskrivning av fastigheten

Den före detta sommarvillan ligger på en stor sjötomt. Nere vid sjökanten finns ett båthus. På fastigheten intill (1:76) ligger en u-formad faluröd uthusbyggnad och en stenkällare som delvis ligger inne i en kulle. Detta tillhör byggnadsmiljön.

Historik

Fastigheten Hindås 1:51 frånsålades av Hindås Villastad år 1914 och benämns i köpehandlingarna såsom Furukulla. Köpare var Johannes E Bergqvist och dennes fru Anna L Bergqvist. Året därpå, 2015, köpte Bergqvist till ett ytterligare mindre markområde, Furukulla nr. 2. År 1915 och 1917 tillköptes sedan även Furukulla nr. 3 (Hindås 1:76) resp. nr.4 (Hindås 1:82).

Sommarvillan är uppförd 1913-1914. Villan är ursprungligen nationalromantisk till sin karaktär men har genomgått en del förändringar sedan tillkomsttiden, i form av bland annat tilläggsisolering. Villan var i originalutförande faluröd med stående panel. Senare förändringar är en entré åt sydost samt en öppen veranda åt nordväst vilka tillkom 2004. Villan går under namnet Bokelid.

Villa Bokelid från norr.

Byggnadsbeskrivning

Stor villa klädd med en närmast kvadratisk form i en och en halv våning, byggd i plank eller resvirke. Den är utvändigt klädd med locklistpanel samt målad i ljus grå kulör. Fasaden är klädd med gråmålad locklistpanel. Sockeln är av huggen granit. Fönstren är såväl trelufts- fönster som tvålufts-fönster varav merparten har spröjsindelning i den övre delen av fönsterbågen. Fönsterbågarna är målade i engelskt röd kulör. Snickeridetaljjer som hörnlistor, fönsterfoder, vindskivor och vattbräda är målade i vitt. Taket är ett brutet tak med avvalmade gavelspetsar samt täckt med 2- kupigt lertegel. En frontespis finns på norrsidan och ett taklyft är tillskapat på den motsatta långsidan. En utbyggd glasad veranda finns utmed gaveln åt sjösidan åt väster ovanför ett öppet entréparti och en till delar öppen och till delar glasad veranda finns utmed den södra långsidan av huset. En senare tillbyggnad av huset har uppförts i verandans förlängning.

Övriga byggnader

Norr om bostadshuset finns en låg bodlänga i U- form som är uppförd i resvirke samt klädd med slätpanel och målad faluröd. Den har ett brant papptäckt sadeltak och i dess mitt finns en mindre frontespis med snickerier under taknocken. Några av fönstren är liggande småspröjsade. Fönster, foder samt hörnlistor är vitmålade.

Vid stranden nedanför bostadshuset finns ett mindre båthus uppfört 2004, en kvadratisk mindre byggnad med plåttäckt tälttak och målat i bostadshusets nuvarande färgsättning.

På fastigheten finns en äldre samt en nyuppförd garagebyggnad.

Villa och båthus

Üthus och stenkällare

Karaktäristiska byggnadsdetaljer

Bostadshusets övergripande form och karaktär samt dess karaktäristiska takform med tydlig prägel av nationalromantik och jugendstil. Byggnadens fönstersättning och fönsterutformning. Bodlängan med sin form och dess karaktäristiska detaljer och småspröjsade fönster.

Kulturhistorisk bedömning:

Bostadshuset är en god representant för det tidiga 1900-talets mer exklusiva villastilar med prägel av jugend och nationalromantik. Villan är relativt välbevarad från tillkomsttiden trots senare tids fasadändring och tillbyggnader. Villan har tillsammans med uthusbyggnaden ett stort kulturhistoriskt värde.

Garage på tomten och intill vägen

HINDÅS 1:61

Beskrivning av fastigheten

Fastigheten är belägen på halvöns östra sida på en stor tomt som sträcker sig från Bockövägen och ut till strandkanten i öster. På fastigheten finns förutom ett bostadshus ett garage, ett båthus samt en lillstuga. På tomten finns också en brunn med pelare av trä som bär upp ett tak täckt med enkupigt lertegel.

Garage, brunn och bostadshus

Historik

Fastigheten av stückades år 1915. I köpehandlingarna anges fastigheten som Solbacken och ny ägare var då Hjalmar Nilsson, Hindås. Ytterligare mark i söder tillköptes 1918 vilken fick namnet Solbacken 2 (Hindås 1:90) i köpehandlingar och lantmäteriförrättningen. Vid avstyckningen 1915 var fastigheten redan bebyggd. Byggnaden är förlängd åt öster i senare tid och hade tidigare formen av ett "T" och har genom tillbyggnaden fått en mer symmetrisk form.

Bostadshuset står på en liten höjd i landskapet.

Den tillbyggda delen åt nordost med tätt sittande fönster mot sjösidan.

Byggnadsbeskrivning

Byggnaden är uppförd i en och en halv våning på en grund av huggen granit. Den är uppförd i trä och utvändigt klädd med liggande fasspontpanel samt avfärgad i bruten vit kulör. Fönstren är till del tvåluftsfönster med sex rutor i var båge och åt sjösidan i öster ospröjsade fönster i ett sammanhängande band över fasaden. Taket är till merparten ett brutet tak täckt med 2-kupigt tegel. I byggnadens mitt finns en tvärgående byggnadsdel med brant sadeltak som skjuter ut något från de båda långsidorna. Åt söder finns framför denna en halvcirkelformad utbyggnad i nedervåningen med balkong över.

Övriga byggnader m m

På tomten finns en gäststuga uppförd kring år 2000 samt en garage-och uthusbyggnad, byggd i vinkel. Karaktären för dessa båda anspelar vad gäller utformning samt färgsättning på bostadshuset.

Karaktäristiska byggnadsdetaljer

Bostadshusets övergripande utformning i den västra och mittersta delen. Fönstersättning och fönsterutformning i dessa äldre delar av byggnaden. Burspråket åt söder samt frontespiser. alkonger utmed båda långsidorna. Brunnen invid Bockövägen är ett nationalromantiskt inslag som är karaktäristisk för området.

Kulturhistorisk bedömning

Byggnaderna som är tillkomna vid delvis olika tidpunkter men har en enhetlig karaktär. Bostadshuset är till delar att anse som välbevarat även om huset är tillbyggt och träfasaden är utbytta i senare tid. Miljön som helhet är välbevarad.

HINDÅS 1:146

Beskrivning av fastigheten

Fastigheten är belägen vid infarten till Bocköhalvön strax norr om Hindås järnvägsstation. Bostadshuset är belägen på en mindre höjd i landskapet. Tomten är relativt öppen och med enstaka höga träd, däribland en hög blodbok samt några björkar.

Historik

Fastigheten avstyckades och frånsåldes av Hindås villastad år 1924. Som ny ägare till fastigheten stod fröken Elida Karlsson Bostadshuset samt en tvättstuga uppfördes samma år som avstyckningen genomfördes. 1974-75 byggdes de båda byggnaderna samman med ytterligare en huskropp och samma år uppfördes en carport.

Bostadshuset från sydväst.

Byggnadsbeskrivning

Bostadshuset är uppfört i en och en halv våning. Grunden är en stengrund med murad fältsten. Byggnaden är uppförd med resvirkesstomme och är utvändigt klädd med stockpanel. Fasaden är målad i en faluröd färgnyans men med en täckande oljefärg medan fönstren, såväl bågar som foder, är målade i svart. Taket är ett sadeltak täckt med svarta betongpannor. Utmed båda takfallen finns taklyft vilka båda är placerade i den södra halvan av byggnaden. Mitt på långsidan åt väster finns en stor öppen veranda/förstukvist. Utmed gaveln åt söder finns en mindre utbyggnad med balkong över och som avslutas i bakkant med en loggia. Utmed långsidan i öster finns ett tillbyggt garage samt en mindre komplementbyggnad.

Tomt och bostadshus från väster

Byggnaden till höger, en f d. tvättstuga har sammanbvaats med bostadshuset

Karaktäristiska detaljer

Karaktäristiska detaljer är fasadpanelen med stockpanel samt även huset övergripande karaktär som ansluter till nationalromantik. Det sexkantiga samt runda fönstren utmed södergaveln samt förstukvisten är karaktäristiska byggnadsdetaljer.

Kulturhistorisk bedömning

Byggnaden är sannolikt till stor del välbevarad från sin tillkomsttid. Senare förändringar är sannolikt de båda taklyften på var sida och husets tak med svarta betongpannor. Byggnaden har ett stort kulturhistoriskt värde. Tomten med dess trädvegetation har stora kvaliteter för området.

HINDÅS 1:222

Beskrivning av fastigheten

Fastigheten är belägen på en smal och brant åsrygg mellan Fjellstedtsvägen och Västra Nedsjön på Bocköhalvöns västra sida. Utmed den västra delen av tomten har marken stagats upp med en modern stödmur i betong. Tomten är till övervägande del en utpräglad skogstomt.

Bostadshuset sett nerifrån Fjellstedtsvägen

Utsikt från tomten mot Takkulla i väster.

Historik

Fastigheten avstyckade och försålades från AB Hindås Villastad år 1936. Bostadshuset på fastigheten skall vara uppfört 1936 och byggt som ett tidigt typhus av företaget AB Gullringshus, Järnforsen, Kalmar län. Husets byggherre var Sixten Stare, disponent vid sockerbruket i Göteborg. Denne sålde huset vidare till en läkare, Simon Ståhl, år 1957 som hade läkarpraktik i huset. Nuvarande ägare har haft huset sedan 1976, Huset har gått under namnet "Backebo".

Byggnadsbeskrivning

Byggnaden utgörs av en enkel huskropp i en och en halv vävning försedd med sadeltak. Byggnaden är uppförd med regelstomme och är utvändigt klädd med en enkel locklistpanel med profilerad locklist. Fönstersättningen är präglad av funktionalismens ideal och här finns några trelufts-fönster samt även några låga fönster som ger ljusinsläpp i hall samt vid köksutrymmen. Huset är även försett med lågt sittande fönster på övervåningen. En förstuutbyggnad har skapats utmed gaveln åt söder och vidare har fönster ändrats utmed västsidan. I övrigt har inga förändringar skett sedan 1976.

Bostadshusets fasader åt söder och väster ligger högt

Karaktäristiska byggnadsdetaljer

Byggnadens övergripande prägel, fönstersättning och fönsterutformning. Byggnaden präglas av en enkelhet i gestaltningen med prägel av tidigt funktionalistisk arkitektur,

Kulturhistorisk bedömning

Byggnaden har en tidstypisk enkel utformning med prägel av tidig funktionalism och bär en relativt bevarad karaktär sedan byggnadstiden.

HINDÅS 1:231

Beskrivning av fastigheten

Fastigheten ligger på en relativt flack tomt öster om Bockövägen invid korsningen Bockövägen-och Vinkelvägen.

Historik

Tomten avstyckades år 1937. Bostadshuset uppfördes sannolikt ungefär vid samma tid.

Byggnadsbeskrivning

Bostadshuset är ett hus med en närmast kvadratisk form, uppfört i två fulla våningar. Byggnaden är belägen i souterrängläge åt öster och har en våningshög källarvåning åt samma sida byggd i betongsten.

Högsta björkar på gräsmattan framför det funktionalistiska bostadshuset.

Takformen är ett s.k. tälttak, dvs. ett tak valmat åt alla fyra sidor med skorstenen i husets mitt. Byggnaden är uppförd i regelstomme samt klädd med en enkel locklistpanel med oprofilerad locklist. Fasaden är målad i ockragul kulör med vita foder och hörnlistor. Fönstren är tvåluftsfönster. Ett burspråk är utbyggt åt öster vars tak utgör golv för en balkong på övervåningen. En senare tillbyggnad har gjorts i en våning utmed söderfasaden

Takets form, husets planlösning och dess fasad bär en omisskännlig karaktär av funktionalismens egnahemsbyggande. Byggnaden har bevarat mycket av sin tillkomsttids karaktärsdrag och kan anses som en välbevarad exponent för villabyggandet under perioden 1935-1945.

Karaktäristiska byggnadsdetaljer

Takets form och dess fasadklädsel och fönstersättning bär en omisskännlig karaktär av funktionalismens egnahemsbyggande.

Kulturhistorisk bedömning

Byggnaden har, trots senare tillbyggnad, bevarat mycket av sina karaktärsdrag från tillkomsttiden och kan ses som en välbevarad exponent för villabyggandet under perioden 1935-1945.

HINDÅS 1:260

Fasaden från nordost

Beskrivning av fastigheten

Byggnaden är belägen på en höjd i landskapet i det inre av viken på Bocköhalvöns västsida. Närmast bostadshuset finns olika terrasseringar och stödmurar i fältsten samt bruten sten. En stentrappa på västsidan leder upp till en avsats åt väster.

Historik

Grunden till den nuvarande fastigheten avstyckades och frånsåldes från Hindås villastad år 1918 med namnet Sjökulla nr. 2. Köpare var densamma som för den angränsande och tidigare avstyckade fastigheten Sjökulla 1, N. A. Sjögren. Fastigheten utökades 1943 genom tillköp av mark från fastigheten Hindås 1:89. Bostadshuset är uppfört 1959 efter ritningar signerade Nils Olsson, Göteborg.

Byggnadsbeskrivning

Bostadshuset är en låg byggnad och uppförd i en våning. Grunden är av huggen sten med merparten av stora hällar som är råhuggna på utsidan. Byggnaden är uppförd i regelstomme och är utvändigt klädd med panel på förvandring, taket är täckt med röda betongpannor. Byggnaden är försedd med en loggia åt såväl sjösidan förlagd utmed hushörnet längst åt söder och invid denna ett frambyggt mittparti i en våning. Fönstren utmed gavlarna är kvadratiska med enkel spröjs i vardera fönsterlufterna samt försedda med fönsterluckor.

Fasaden åt sjösidan (nordväst).

Stenterraseringar och en mindre garagebyggnad.

Fönstren utmed långsidorna är ospröjsade fönster, tvåluftsfönster samt perspektivfönster vilka sannolikt tillkommit under perioden 1950-1960. Gavelröstena är försedda med lunettefönster utmed båda sidorna. Byggnaden är målad i ljusblå kulör med mörkare blå kulör i fönsterfoder samt en ljusare kulör på fönsterluckorna. Fönsterbågarna är vitmålade. Loggian var vid investeringstillfället försedd med väderskydd i form av träluckor.

På tomten finns en garagebyggnad som kan vara samtida med bostadshuset. Byggnaden är uppförd i resvirke samt klädd med panel på förändring samt avfärgad i brunt. Dörr samt fönsterbågar är målade i grönt. Taket är belagt med tvåkupigt tegel.

Karaktäristiska byggnadsdetaljer

Byggnadens övergripande utformning, dess grund i tuktad sten samt dess panelklädsel, de äldre spröjsade fönstren med fönsterluckor, lunettefönstren utmed gavlarna. Byggnaden är försedd med en mindre tillbyggnad i form av en lägre och smalare förlängning av huskroppen mot sjösidan i väster.

Kulturhistorisk bedömning

Bostadshuset bär prägel av såväl en sen nationalromantik som funktionalism. Huset har ett kulturhistoriskt värde som exempel på en nationalromantiskt präglad byggnad från 1900-talets mitt. Hindås karaktär med nationalromantiskt byggande för friluftslivet har fortsatt att prägla platsen även vad gäller de mer sentida sportstugorna i området. Av störst kulturhistoriskt intresse är dock tomten med dess olika terrasseringsar.

HINDÅS 1:338

Beskrivning av fastigheten

Fastigheten är belägen som den sydligaste bebyggda fastigheten utmed Västra Nedsjövägen. Tomten är bebyggd med ett bostadshus samt ett garage.

Historik

Fastigheten tillkom 1947 och utökades genom tillköp av mark 1962. Bostadshuset tillkom sannolikt under perioden 1947-1955 och dess ursprungliga del är belägen i nord-sydlig riktning. En större tillbyggnad åt väster har därefter gjorts.

Byggnadsbeskrivning

Bostadshuset är uppfört i en våning och byggd i souterräng med inredd källarvåning med entré. Byggnaden är uppförd i tegel och är utvändigt putsad med spritputs. Taket är ett flackt sadeltak täckt med betongpannor.

Bostadshuset med dess äldre byggnadsdel i mitten och med en utbyggnad till vänster i bild. I förgrunden en garagebyggnad.

Karaktäristiska byggnadsdetaljer

Byggnadens flacka sadeltak med smala vindskivor, den slätputsade fasaden, fönstersättningen.

Kulturhistorisk bedömning

Bostadshuset kan ses som en god exponent för det mer exklusiva villabyggandet under efterkrigstiden.

FASTIGHETER MED VISST KULTURHISTORISKT VÄRDE/ MILJÖSKAPANDE VÄRDE (C)

HINDÅS 1:70

Beskrivning av fastigheten

Fastigheten är belägen i den norra delen av Bocköhalvön med strandtomt och utsikt över Västra Nedsjön. Tomten är försedd med terrasseringar som sannolikt har tillkommit under 1910 -20-talet och här finns rester av en mindre stenbrygga. Strandskoningen är utförd i skiff-rad gnejs. Tomten bär idag prägel av en modern villatomt med gräsmatta och enstaka större träd. Fastigheten kantas mot Bockövågen av en låg stenmur.

Villan från 1980-talet på en äldre tomt.

Historik

Fastigheten avstyckades år 1916 och anges i förrättningen under namnet Klinten. Ny ägare är E. Leon Bergh. Fastigheten har tidigare varit bebyggd med ett hus som senare rivits och ersattes med dagens bostadshus kring år 1980.

Byggnadsbeskrivning

Det befintliga huset är en villa i ett plan med fasad av rosa konststen. Byggnaden är försedd med ett flackt valmat tak belagt med svarta betongpannor.

En garagebyggnad är uppförd samtida med bostadshuset och med karaktär som ansluter till bostadshusets.

Utmed sjön och i tomtens nordvästra hörn finns en mindre komplementbostad. Byggnaden är uppförd i regelstomme samt klädd med panel på förvandring och är målad i mörkbrun kulör. Taket är ett sadeltak belagt med svarta betongpannor.

Kulturhistorisk bedömning

Den mindre stugan invid sjökanten samspelar väl med den äldre bebyggelsen på den angränsande fastigheten åt norr och är liksom befintliga stödmurar, strandskoningen samt muren utmed Bockövägen viktiga för helhetsupplevelsen av miljön.

Det nya bostadshuset på fastigheten liksom garaget är däremot moderna inslag som inte anspelar på det traditionella villabyggande som präglar merparten av villorna i denna norra del av Bocköhalvön.

Sjöstugan med en stenbrygga nedanför

HINDÅS 1:87

Beskrivning av fastigheten

Bostadshuset är beläget utmed Bocköhalvöns östra strand på en höjd i landskapet på en stor tomt med gräsmattor och enstaka träd och buskar samt terrasseringar. På tomten finns ett större bostadshus beläget centralt på tomten samt ett mindre bostadshus beläget invid sjökanten och vid infarten finns en garagebyggnad.

Fastigheten sedd från Bockövägen (väster).

Historik

Fastigheten avstyckades 1917 och den anges i förrättningen liksom i köpehandlingarna såsom Klinten nr. 2. Som köpare av marken anges C. Leon Bergh, vilken även var ägare till grannfastigheten i norr, Klinten 1. Fastigheten ägdes senare av en Gunnar Berg. Det mindre huset, Sjöstugan, är det äldsta huset på fastigheten och tillkom år 1923. Några år senare tillkom den äldsta delen av det större bostadshuset vilket byggdes till kring år 1968 med en vinkelställd huskropp samt med ytterligare utbyggnader år 1974. Befintligt garage tillkom kring år 1974.

Byggnadsbeskrivning

Bostadshuset är uppfört i T-form i en och halv våning med tillbyggnader åt söder och åt sjön i öster i en våning. Den äldre delen är uppförd i trä och är klädd med panel på förvandring medan huskroppen i syd- nordlig riktning samt den lägre byggnadsdelen åt öster är uppförda i vitfärgat tegel. Byggnaden är vitmålad med blåmålade fönstersnickerier. Huset är försett med större glasade partier åt öster. Det äldre huset på tomten, Sjöstugan, är byggt i L-form och är uppfört på enkel bredd utmed sluttningen ner mot sjön. Det står på en låg gråstensgrund. Huset är byggt med resvirkestomme samt klätt med locklistpanel. Fönstren är småspröjsade. Färgsättningen är den samma som det större bostadshuset med vita fasader och ljusblå fönster, dörrar och foder. Taket är belagt med svarta betongpannor.

Bostadshuset sett från sjösidan.

Den äldre stugan nere vid vattnet.

Karaktäristiska byggnadsdetaljer

Det äldre bostadshusets övergripande form, dess stengrund dess fönstersättning och småspröjsade fönster.

Kulturhistorisk bedömning

Det äldre huset, Sjöstugan, har en relativt välbevarad karaktär. Det stora bostadshuset på fastigheten är genom olika tillbyggnader relativt förändrat sedan byggnadstiden.

HINDÅS 1:112, STENKULLA

Beskrivning av fastigheten

Fastigheten ligger på krönet av en naturlig höjdrygg i landskapet. Den kuperade trädgården med gräsmattor och berg i dagen är bevuxen med högresta tallar, lövträd och buskar. Fastigheten är bebyggt med ett bostadshus högst uppe på kullen samt ett garage och uthus nedanför invid Bockövägen.

Det putsade bostadshuset omgärdas av träd och buskar.

Historik

Fastigheten avsöndrades och försålades av Hindås Villastad under namnet Himalaya år 1919. Ny ägare till fastigheten var då direktör Knut H:son Natt och Dag. En senare ägare till fastigheten skall ha varit Hjalmar Nilsson som blev lagfaren ägare av tomten år 1925.

Bostadshuset äldsta del, den åt norr, skall ha uppförts år 1928 och byggdes till med en större utbyggnad åt söder år 1942. Byggherre var Viking Clase och dennes fru Gullveig (född Borin). Huset skall enligt uppgift ej vara arkitektritad.

En redskapsbod på tomten ges uppskattad tillkomst 1928-1950. Garage ges uppskattad ålder 1940-60.

Besiktigades 1980 även invändigt där man konstaterade en intressant interiör med bl. a kolonner, snidade dörrar, glasad loggia med fasad av stenplattor.

Byggnadsbeskrivning

Bostadshuset utgörs av en vinkelformad byggnad i en och en halv våning. Den norra ursprungliga byggnadskroppen, vilken är den mer exponerade från Bockövägen är aningen högre än tillbyggnaden från 1942. Byggnaden är sannolikt uppförd med plankstomme samt utvändigt reveterad med en yta av spritputs. Merparten av fasaderna är avfärgade i ljusgul (ljus ockra) kulör men vissa fasadpartier är mörkt bruna. Taken är, såväl i den ursprungliga byggnadsdelen såväl som tillbyggnaden från 1942, sadeltak belagda med tvåkupiga betongpannor. Taket är i den äldre delen svagt utsvängt nertill och gavelfälten avslutas nertill med klassicerande kornischer. Taken har försetts med ett flertal taklyft.

Byggnaden har stora våningshöga tillbyggnader såväl åt öster som åt väster med altaner på taken.

Karaktäristiska byggnadsdetaljer.

Den ursprungliga byggnadskroppen från 1928 har delvis bevarat sin karaktär speglade 1920-talets klassicistiska uttryck med den spritputsade fasaden, de småspröjsade fönstren, det utsvängda taket samt gavlarnas kornischer. Grindar i fint utfört järnsmide med grindstolpar i granit vid infarterna till fastigheten

Kulturhistoriks bedömning

Byggnaden är genom senare tillbyggnader relativt förändrad även om den ursprungliga byggnadskroppen alltjämt är avläsbar. Den ursprungliga byggnadskroppens putsade fasad är delvis bevarad. Tomten har stora kvaliteter för omgivningen genom sin vegetation och parkkaraktär.

Bostadshuset från söder.

HINDÅS 1:261

Beskrivning av fastigheten

Fastigheten är belägen utmed Fjellstedtsvägen på västra sidan av Bocköhalvön. Tomten vetter ut mot Västra Nedsjön i väster och bär i huvudsak prägel av skogstomt. Den är bebyggd med ett större bostadshus belägen på en höjd samt med uthusbyggnader mot sjösidan och stort modernt garage uppfört vid infarten åt öster.

Historik

Fastigheten tillkom genom köp från Hindås Villastad år 1918. Köpare var N A Sjögren och fastigheten gick under namnet Sjökulla nr. 1 (Hindås 1:89). Senare tillköptes ett markområde söder därom, benämnt Sjökulla nr 2 (Hindås 1:98). Fastigheten försålde under 1900-talets början till Wilhelm Fjällstedt. Bostadshuset är sannolikt uppfört åren efter försäljningen 1918. Taket över altanen åt väster tillkom år 1998-1999.

Byggnadsbeskrivning

Bostadshuset är uppfört som en vinkelformad byggnad i två fulla våningar. Byggnaden är uppförd i resvirke eller liggande plank. Byggnadens ursprungliga form är sannolikt densamma

Bostadshuset sett från sydost.

sedan tillkomsttiden. Byggnaden har i senare tid erhållit en ny fasad av stående vitmålad lockpanel i nedervåningen och en liggande panel, panel på förvandring som är brunmålad i övervåningen. Taket är ett sadeltak belagt med rött betongtegel. Ett mindre taklyft med sadeltak finns utmed långsidan åt norr och under denna en grund utbyggnad i övervåningen vilken möjligen ha haft sitt ursprung i en tidigare loggia. Utmed samma fasad mot norr samt frambyggd mot sjön åt väster finns en modern glasad veranda försedd med pulpettak och sadeltak i sin västra del täckt med korrugerad plåt. Denna är byggd på betongplintar och i likhet med nedervåningen i övrigt panelad med lockpanel samt vitmålad. En förstukvist är utbyggd utmed gaveln åt öster. Fönstren är moderna varav nedervåningens är brunbetsade lackade träfönster medan övervåningens fönster är pivohängda med utanpåliggande spröjs. Kvar från tillkomsttiden är en loggia förlagd åt söder där ursprungliga snickerier i form av snidade bärande stolpar bär upp taket.

Karaktäristiska byggnadsdetaljer

Byggnadens övergripande nationalromantiskt präglade utformning. Sockeln av huggen sten. Loggian åt söder med dess snidade bärande element.

Kulturhistorisk bedömning

Byggnadens övergripande form som trots sentida ändring av utvändig klädsel vittnar om en nationalromantiskt präglad villabyggnad.

Bostadshuset sett från sjösidan. Närmast syns den senare tillbyggda glasade verandan.

Loggian åt söder

HINDÅS 1:277

Beskrivning av fastigheten

Bostadshusen på fastigheten utgörs idag av ett större komplex av byggnader samt tillbyggnader beläget på en stor tomt i sluttning ner mot Bockövägen. Tomten är relativt stor med en flack markyta närmast Bockövägen och med en terrassering närmast bostadshuset.

Historik

Fastigheten är avstyckad år 1936 och som köpare till den nybildade fastigheten står Clas Carling. Sannolikt uppfördes kring samma tid ett mindre bostadshus som troligen motsvarar den sydligast belägna byggnadsdelen. Övriga delar av huset har byggts till i flera etapper därefter.

Fastighetens byggnader från norr. Det äldsta huset är huset längst till vänster i bild.

Beskrivning

Byggnaderna är uppförda i trä samt klädda med modern locklistpanel samt avfärgade i mörkbrun kulör med vita hörnlistor, foder, fönsterbågar och vindskivor. Byggnaden längst åt söder är en traditionellt formad mindre stuga. I vinkel med denna står en större T-formad byggnad med flackt sadeltak flera olika tillbyggnader, däribland ett större glasad uterum med gaveln åt väster.

Kulturhistorisk bedömning

En mindre stuga som i senare tid byggts till i flera skeden. Stugan i sig är en traditionell mindre sportstuga som besitter ett miljöskapande värde. Kulören är väl anpassad till miljön.

Källor

Tryckta källor

Carlsson, Lars- Börje, Fors, Anders: Hindås Gamla bilder berättar. Del 1. Kulturhållplats Hindås, Alingsås 2008.

Carlsson, Lars- Börje, Fors, Anders: Hindås Gamla bilder berättar. Del 2. Kulturhållplats Hindås, Alingsås 2009.

Carlsson, Lars- Börje, Fors, Anders: Hindås Gamla bilder berättar. Del 3. Kulturhållplats Hindås, Alingsås 2010.

Carlsson, Lars- Börje, Fors, Anders: Hindås Gamla bilder berättar. Del 4. Kulturhållplats Hindås, Inowroclaw, Polen, 2014.

Larsson, Bertil: Hindåsbyggden i tid och rum. Hindås 2001.

Björketorps socken. Rävlanda Hällingsjö Hindås. Björketorps sockens hembygdsförening, Mölnlycke 1997

Otryckta källor

Arkiv: Bohusläns museums arkiv, Uddevalla. Byggnadsinventering Härryda kommun, 1980.

Lantmäteriverkets arkiv.

Hindås Villastads arkiv, c/o Jan-Erik Eskilsby, Bollebygd.

Bygglovenhetens arkiv, Härryda kommun

Kulturmiljöplan 2012, Härryda kommun